

M Udrženje Pokret "Majke enklave Srebrenice i Žepe"

71000 Sarajevo, Nedima Filipovića 17, tel/fax: (0) 33 610 801, tel/ (0) 33 522 266
75430 Srebrenica, Potočari bb Tel.: 387 56 440 142
e-mail: srebrenica.zepa@bih.net.ba www. enklave-srebrenica i zepa.org

10. 12 - 2018
Berlin

Poštovai prijatelji, uvažene ekselencije, dame i gospodo

Unaprijed vam se zahvaljujem za pažnju i ukazano povjerenje da govorim ovdje među vama. Govorim vam u ime nekoliko hiljada majki čija su dječa svirepo ubijena u srebreničkom genocidu. Neke od njih još uvijek, dvadeset i tri godine poslije genocida, tragaju za kostima svoje djece. To je najvažnija stvar u našim životima. To je naš najveći problem i naša najveća misija: pronaći kosti vlastitog djeteta. Znam da možete razumijeti bol i patnju s kojom se susrećemo, ali sam ubjedena da svaka majka, pa tako i Vi, može naslutiti našu bol i patnju. Mi znamo da su naša djeca ubijena, jer prošlo je dvadeset i tri godine, i pored toga ne možemo ih dostoјno pokopati. U vremenu u kojem živimo, iz zemalja iz kojih vi dolazite nosite istu bol kao i mi, to je naša sudbina i naša stvarnost.

U našoj zemlji je to nažalost realnost. Nad nama je izvršen genocid 1995. godine, i on nikada nije prestao. Svih ovih dvadeset i tri godine od nas skrivaju masovne grobnice, minimiziraju zločine, zanemaruju istinu. Neće nas iznenaditi ako nam za koju godinu kažu da nikada nismo imali djecu i nikada nismo ni bile majke. A to boli,isto kao što je bolilo prije dvadeset i tri godine. Boli i ne prestaje.

U Srebrenici je 1995. godine silovano veliki broj žena, majki, djevojaka i djevojčica. Zato mi majke nismo sjedile, digle smo svoj glas tražeći istinu i pravdu. Okupljale smo se u velikom broju protestirale, okupljale se na ulicama i javnim mjestima i tražile od odgovornih da nas čuju. Na početku nisu nas čuli, razumjeli ali nismo odustajale nastavilesmo dalje da se okupljamo i tražimo odgovore na naša pitanja. Nakon mnogo truda konačno su nas čuli.

2

U svojoj boli odmah smo započele rad na istraživanju i dokumentiranju zločina počinjenog od 1992 do 1995. godine. I naše zalaganje je počelo o potrazi za nestalim osobama odmah nakon njihovog nestanka.

Uzimale smo izjave od preživjelih i slale na mnoge adrese od naših predstavnika vlasti, nadležnih institucija sudova, tužilaštava. Pisale UN-u, predsjedniku Amerike, Međunarodnim sudovima i svima koji su nadležni i mislile smo da nam mogu pomoći i dati odgovor. Svjedočili smo pred sudovima kako naših bosansko hercegovačkih tako i Mađunarodnim sudom u Hagu. Tražile smo od Evropskog parlamenta da doneše REZOLUCIJU o SREBRENICI i u tome smo uspjеле. Jedanaesti juli je proglašen danom sjećanja na žrtve genocida u Srebrenici. Tužile smo UN, Vladu Holandije i Ministarstvo odbrane Holandije jer pod njihovom zaštitom i zastavom i pred njihovim očima počinjen je GENOCID, najveći oblik zločina.

Mnogo smo bile uključene u lociranju i pronašljanju masovnih grobnica, pronašljanju ratnih zločinaca i njihovim procesuiranjem i pred Međunarodnim sudom u Hagu i sudom u Bosni i Hercegovini.

Uradile smo nešto što je posebno a to je da smo odlučile da kada pronađemo i identifikujemo našu djecu pokopamo tamо gdje su i ubijeni, gdje smo se zadnji put s njima rastale, zadnji put vidjele svoju djecu. U Potočarima, mjestu gdje je počinjen genocid otvoren je Memorijalni centar kao trajno mjesto za obilježavanje genocida i mjesto kulture sjećanja na genocid. Mjesto gdje ljudi iz cijelog svijeta dolaze i odaju počast ubijenim u genocidu počinjenom u julu 1995. godine. Gdje dolaze do informacija i istine šta se to desilo u julu 1995. godine. Majke su uspjеле da obilježe prvi put u istoriji da se obilježi mjesto gdje su ubijeni Muslimani. Genocidi su se dešavali više puta a nisu bili zabilježeni, ovo smo uspjеле prvi put da obilježimo mjesto počinjenog genocida nad Muslimanima.

Kroz naš rad i mjesto gdje smo odlučile da pokopamo našu djecu to je i dalo doprinos da dođe i do povratka i ponovnog života na tom prostoru gdje smo ubijani i odakle smo protjerani. Vratiti se na mjesto i živjeti na mjestu gdje je počinjen genocid je velika hrabrost, da nismo dozvolili da naša mezarje ostanu sama da naša djeca zaborave

3

odakle potiču a i mi da ne dozvolimo dušmanima da se šire po našoj svetoj zemlji.

Školovale smo našu djecu, tako da sad imamo i doktora i pravnika i profesora i da naša djeca neće zaboraviti ono što su doživjela i preživjela gdje god se nalazila.

Ne želim vam govoriti o politici, nacionalnim podjelama, religijskim razlikama. Govorim vam kao čovjek, kao majka, kao Europljanka, Europljanima. Da, ja sam, koliko god čudno zvučalo Europljanka. Prije svega majka, pa čovjek, pa Europljanka pa sve ostalo. Stojim pred vama i vi me slobodno gledate jer ste slobodni ljudi. Na isti način, često stojim pred ubicama naše djece i oni me gledaju isto kao i vi. Slobodni! Iako su najtraženiji zločinci u Hagu, mi svakodnevno srećemo egzekutore, ubice, pomagače. Gledamo ih u oči, molimo ih da nam kažu gdje su masovne grobnice. Oni šute i negiraju. Kao da nikada majke nismo bile. Neki od njih nam i prijete, jer se kriju iza policijskih uniformi. Da gospodo, ja živim u zemlji gdje su ubice naše djece danas policajci.

Mi majke bošnjakinje nećemo oprostiti, nećemo zaboraviti, molićemo dragog Allaha da se nikada ne zaboravi i da se nikada ne ponovi.

Ne želim vam govoriti o tome koliko je Europa i čitav svijet odgovoran za genocid u Srebrenici. Takođe Evropa i čitav svijet odgovorni su za sva dešavanja i počinjene genocide i poslije genocida u Srebrenici, odgovorni su za Siriju, odgovorni su za Rohinju, odgovorni su i za sva ostala mjesta gdje se ubijaju nedužni ljudi i narod pati.

A zaista su odgovorni, jer šutnja o genocidu nije ništa drugo do odobravanje. Ne želim vam govoriti o tome, jer mislim, ali i duboko vjerujem, da i Europa i svijet i dvadeset i tri godine poslije donekle mogu ispraviti učinjenu nepravdu, pomožite ljudima u svijetu nad kojima se vrši nepravda, gdje se ubijaju i dalje djeca, gdje majka ne može da zaštitи svoje djete, gdje se siluju djevojčice, gdje pati narod.

H.

Zaustavite nepravdu jer na nepravdi se ne može svijet graditi.
Mi majke tražimo i čekamo pravdu a najveća je nepravda čekati
pravdu.

Ako 1995. godine nije bilo pravde i milosti za više od preko deset hiljada nedužno ubijenih, djece, žena i staraca. Pokažite milost pravdu danas! Mi još uvijek vjerujemo u dobro. Vjerujemo da istina pravda imaju samo jednu stranu! Znamo da je to naša strana. Zato, vaš ovog mjeseca pozivam da stanete uz nas, da stanete uz sve ovdje koji su prisutni jer tako ćete biti na strani istine i pravde. Tako ćete štititi najveće ljudske vrijednosti. Tako ćete iskazati poštovanje. Ako stanete na našu stranu, ne znači to da ste protiv jednog naroda. To samo znači da ste na strani dobrih ljudi.

MUNIRA SUBAŠIĆ